

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי ז' חשון תשפ"ב | דף היומי בבלי: ראש השנה ד | דף הכולל: ביצה ו.
דף היומי בהלכה: מסעיף י"ב עד סעיף י"ד.
מוסר: חובת השמירה - פתיחה מ" יתבונן האדם" אות ה' עד "ואפילו בעובדי כוכבים".
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק כב עד 'שנת הרבנות'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

הסבתא הגיעה בחלום: "תקבלי על עצמך לשמור שיאכלו כשר" | הילד הצביע על הגר"מ שפירא ולחש לאביו: "אבא, באמת זרקו אותו ליאור?" | האברך התקשר אלי בשמחה: "זכיתי בלוטו פלורידה" | 2249

הסיפור היומי

הסבתא הגיעה בחלום: "תקבלי על עצמך לשמור שיאכלו כשר"

סיפור מצמרר שאירע לפני 15 שנה ופורסם לראשונה בימים אלה

מה שקיבלה על עצמה: לחנך את הילדים בדרך התורה והמצוות, ולשמור מכל משמר שיאכלו רק אוכל בהכשר מהודר. כעבור שנים עשרה שנה, כאשר למד הבן הבחור אצלנו בישיבה, ביום שבת קודש ז' בשבט תשס"ו, בשעה חמש וחצי לפנות בוקר, חלמה האם שהיא רואה את הבן שלה אוכל מאכל שאינו כשר. מיד כאשר יכלה ליצור קשר עם ארץ ישראל, היא ביקשה לדבר עם הבן שלה ולדעת מה זה ועל מה זה. התברר שבאותה שבת אכל הבן בישיבה אחרת בשר בקר. לאותו בשר היה הכשר טוב, אולם בארגנטינה מקובל שבדקים את הבהמה בדיקה פנימית בשכיבה, בעוד שכאן בארץ אין עושים זאת באותו אופן, ומבחינתו זו ירידה ברמת הכשרות. זמן הסעודה היה בשעה עשר וחצי בבוקר לפי שעון ארץ ישראל, בדיוק כאשר השעה בארגנטינה היא חמש וחצי לפנות בוקר. מפעים לעמוד מול הגילוי הברור הזה, שמשמייים רואים הכול, והפעולה הכי קטנה משפיעה בכל העולמות.

(גיליון השגחה פרטית)

אני מלמד בישיבה. לפני חמש עשרה שנה אירע אצלנו מעשה מדהים. רשמתי אותו אצלי בפתק, ועתה הגיע זמנו לצאת לאור, אולי לכבוד שנת השמיטה שבה יש להקפיד באופן מיוחד יותר מהרגיל על כשרות המאכלים. בשיעור א' בישיבה שלנו למד בחור מארגנטינה. שנים עשרה שנה קודם לכן חלמה אמו שסבתא שלה באה אליה ואומרת לה, שהיא תבוא לקחת אותה ביום ה-8/3. האמא נבהלה מאוד, והלכה לרב לשאול על דבר החלום. אמר לה הרב: "אם היא אמרה תאריך לוועזי, את לא צריכה לדאוג". בהגיע אותו תאריך שוב הופיעה הסבתא בחלום, והפעם היא אמרה: "רוצים לקחת אותך לשמיים". ענתה לה האם בחלום, "אבל יש לי ילדים, ומי יחנך אותם?" אמרה הסבתא שהיא תשאל על כך. היא נעלמה וחזרה ואמרה, שאכן הטענה צודקת, ועליה לקבל על עצמה לחנך את הילדים ולדאוג שיאכלו רק מאכלים כשרים. האמא הרגישה שזהו חלום אמת, ואכן נזהרה מאוד לקיים את

הארכת עמם בדברי חיזוק, שעליהם לשמוח מאוד בחלקם שזוכים לתורה מתוך הדחק, ואין לשער את גודל הנחת רוח שנעשה מכך בשמים. והנה, לא חלפו שבועיים מעת שהזרו לביתם באמריקה, והאיש מתקשר אלי בטלפון בשמחה גדולה...

הבוטח בה' חסד יסובבנו

על דרך שפירש הרה"ק הרר"א מפאריסוב זצוק"ל, בשם הרה"ק השרף מקאצק זצוק"ל [הובא בסה"ק שיח שרפי קודש, פרשת בראשית], "רבים מכאובים לרשע והבוטח בה' חסד יסובבנו", כי הרשע בכל תהלוכותיו הכל 'מכאובים' לו, ועל הכל הוא מתרעם תמיד, שהכל אינו טוב אצלו, ולכן 'רבים' מכאובים לרשע'. אבל 'הבוטח בד' חסד יסובבנו', שכל מה שמסבב אותו הכל 'חסד' אצלו, ומקבל כל קורותיו בשמחה. כמ"ש צדיקים: מי שיש לו אמונה יש לו הכל, ואם נחסר לו משהו הרי זה מורה על החיסרון באמונה, ודו"ק. וכמאמר החכם, במקום שתספר לה' את גודל צרותיך, תספר לצרותיך את גדלות ה', ותחזק באמונה איתנה.

כך הארכת עמם בדברי עידוד וחיזוק, שעליהם לשמוח מאוד בחלקם שזוכים לתורה מתוך הדחק, ואין לשער ואין לתאר גודל השמחה והנחת רוח שנעשה בזה למעלה בשמים, וברוך השם יצאו מחוזקים מאוד.

והנה למרבה הפלא, לא חלפו שבועיים ימים מעת שחזרו לביתם באמריקה, והנה מתקשר אלי האיש בטלפון בשמחה גדולה, שלהפתעתם הגדולה זכו בכרטיס 'לוטו פלורידה', שהיה בו סכום עצום בלעה"ר, ובבת אחת נעשו עשירים גדולים. ואמר לי האיש שבסכום זה יכולים בעז"ה לרכוש בית משלהם, להתפרנס בכבוד כל ימי חייהם, ולהשיא את כל ילדיהם בכבוד ובריווח. אבל עיקר שמחתם הגדולה היתה על כך, שעתה יוכל הבעל לישב בהשקט על התורה ועל העבודה כתשוקתו ואוות נפשו ונפש בני ביתו.

ולמדנו לקח מוסר השכל מטיב זה המעשה, שלא לאבד חלילה את זיק האמונה, ואף כשעוברים לפעמים זמנים קשים, צריך לבטוח בהשם יתברך שלא יטשנו ולא יעזבנו, ובוודאי יבואו גם ימי הטובה והברכה, אמן.

[ספר "טיב המועדים - חנוכה" בעריכה מחודשת]

סיפר הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א: פעם אחת הגיעו אלי זוג צעיר מארצות הברית עם מספר ילדים קטנים כ"י, ודברו על מצבם הכלכלי הדחוק, ובהיות הבעל אברך תלמיד חכם השוקד על תלמודו, אינם רוצים לעזוב את עסק התורה הק' חלילה, כאשר היה תמיד באמנה עמהם - בימי בחרותו למד באחת הישיבות המובחרות שבירושלים ת"ו, והיה מבני החבורה כאן, והשתתף בשיעורים מדי שבוע בשבוע. ולאחר הנישואין התגוררו פה עיה"ק כמה שנים כמנהג הרבה בני חו"ל, והמשיך בשקידה בלימוד הישיבה הקדושה. אך לאחר שנולדו להם כמה ילדים נצרכו לחזור למדינת הים, ועברו להתגורר באחד מפרברי העיר ניו יורק הגדולה. וכאשר רצו בכל מאודם שימשיך הבעל לשקוד על תלמודו הצטרף שם לאחת מן החבורות החזקות שבכולל אברכים מצוינים, ומתגדל יפה בלימודיו, אך דא עקא שמצב הפרנסה בביתם בכי רע. ועל כך באו עתה כשבקשתם בפיהם להתחזק לבבם באמונה ובביטחון, כאשר ידוע שהוצאות המחיה והפרנסה באמריקה גדולים יותר, ובפרט כשטפלי תליא ביה, ועצם הוצאות החודשיות הרגילות משתרגים ועולים תדיר. בתוך שיחתם עמי הדגישו כמה פעמים, שלעת עתה אין הם שואלים אם לעזוב את הכולל או לצאת לעבוד, רק ברצונם להמשיך בכל לב בעסק התורה כי טוב סחרה מכל סחורה, על אף שזה כרוך בחיי דחקות ולחץ עול הפרנסה. - ורק מבקשים להתחזק באמונה שלמה בכל לב, ולדעת אם אין הם שוגים בהחלטתם הנחושה שלא לעזוב את עסק התורה.

התרגשתי מאוד לנוכח הגילוי המופלא שאנו זוכים לראות בדור עני ושפל שכזה, משפחה שלמה בישראל המשליכים אחרי גוים את כל חיי העולם הזה, ומוכנים במסירות נפש לנהל את חיי ביתם על לחם צר ומים לחץ. ודיברתי עמהם הרבה דברי חיזוק באמונה וביטחון, כמאמר הכתוב (תהלים לב, י) "הבוטח בה' חסד יסובבנו".

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

לפתע ראה הגאון הצעיר ההוא מצביע עליו ולוחש לאביו: "אבא, אבא, באמת זרקו אותו ליאור, לתוך הנהר?" האב הנהן בראשו במרץ רב. "הרי שמענו זאת במו אזנינו" - "והוא הוציא את בני ישראל ממצרים?"

ליומא דהילולא של הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל - ז' בחשוון

השניים הגיעו אל העיירה. הרבא"י מיהר לעדכן את הבוס-ה"פרזידנט" על המתרחש, ולאחר שנתקבל האישור המיוחד, פתח בסדרת הזמנות מלוות בהבטחה: "נואם מבריק שכזה עוד לא שמעתם מימיכם".

באותו ערב לא היה שום דבר מיוחד או מסעיר שהתרחש בארצות הברית, שגרם למי מבני הקהילה להיצמד לביתו, וכך נאספו ובאו להם כמעט כל בני הקהילה והתיישבו במקומותיהם בבית הכנסת. בזמן המועט שנותר עד לפתיחתו הרשמית של הערב, בדקו רבים מהם את השינויים שהתחוללו במקום מאז הימים הנוראים.

הס השלך בקהל. את ראש הישיבה הושיבו על כסא הדור במרכז הבימה המוגבהת, וה"פרזידנט" קם לשאת את דבריו - הקדמה ופתיחה לערב המפואר שעורכת הנהגת הקהילה הדואגת לכל צרכיהם של חבריה. נשיא בית הכנסת קם ממקומו ופנה לעבר בימת הנואמים. בדרכו הוא התעכב רגע קט ליד מקומו של ה"רבא"י, כדי לקבל עדכון קצר מיהו הרב הזה עם הזקן הגדול, מה הוא עושה, וכמה שנים הוא בתחום.

"מורי ורבותי" נשמע קולו העמוק של הנשיא, "כבוד גדול הוא עבורנו להציג בפניכם איש אשכולות מורם מעם, פרופסור דגול שהקים את ה'תורה סקול' בפולניה, שבו לומדות למעלה ממאתים תלמידות. השומעים אתם?" התרגש הפרזידנט וכחך בגרונו, "למעלה ממאתים תלמידות, יותר מכל בני הקהילה גם יחד על נשיהם וטפיהם. אכן ראוי הוא שנשמע את דבריו".

רבי מאיר שפירא זקף את ראשו בתמיהה, אך בטרם קם ממקומו לתקן את דברי הנשיא, צדה עינו את ה"רבא"י המבוהל, שישב על קצה מושבו ומצמץ נואשות בעיניו לבל יפצה הרב את פיו. "פשוט מאד", הסביר אחר כך הרבא"י לראש הישיבה, "אצלנו באמריקה כל מה שהפרזידנט אומר - קדוש. פרנסתי תלויה בחתימתו, ואם הוא היה מתגלה בקלונו בפני הקהל, אני הייתי הראשון לחוש בזעמו.

ולעצם העניין", חייך הרבא"י, "לפני זמן מה ביקר כאן משולח של 'בית יעקב' מפולין, וכנראה שדבריו של המשולח על התלמידות של 'בית יעקב' נחרתו במוחו המבריק של הנשיא והוא שילב אותם בדבריו הערב".

רבי מאיר שפירא חזר בו מכוונתו לתקן את דברי הנואם, ובלביו חשב: 'יהיה אשר יהיה, לפחות אשמיע באוזניהם מעט

דמותו ההדורה של הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל, מייסד וראש ישיבת חכמי לובלין, משכה אליה דמויות שונות שהוקסמו מאישיותו רבת הגוונים ואפופת ההוד, וחפצו בקרבתו. ראש הישיבה, שהיה הראשון שהקים במזרח אירופה בית מפואר שנועד לשמש את כל צרכי התלמידים, כיתת את רגליו אל מעבר לים כדי לכלכל את ישיבתו. לשם מטרה עילאית זו, הקדיש הגאון רבות מזמנו היקר, וכך הוא מצא את עצמו יום אחד בפילדלפיה שבארצות הברית, נואם בפני קהל רב. הרב ניחון בכושר נאום נדיר במינו, וכהרגלו ריתק את השומעים והסביר להם את המטרה לשמה נדד לארץ נכר.

בין הקהל היה יהודי רחב גרם, לבוש במיטב האופנה, שהעדיף לכנות את עצמו "רבא"י" כשהתעניין אי מי במקור פרנסתו. זה חודשים ארוכים שהוא מאמץ את מוחו ותר אחר עילה כל שהיא לערוך מפגש בין אנשי קהילתו וכך לשמור עמם על קשר ולראות את פניהם, שהרי לא בכל שבוע חל יום כיפור, והוא צריך להוכיח מידי פעם ל"פרזידנט", נשיאה הגאה של הקהילה, שהשכר הגבוה המשולם לו אינו לריק.

במהלך נאומו של הרב שפירא עלה רעיון מבריק במוחו של הרבא"י. לאחר הנאום הוא ניגש אל ראש הישיבה, לחץ את ידו בחמימות תוך שהוא מיישיר את מבטו אל פניו של הרב, כפי שלימדוהו בבית הספר למנהיגות קהילתית, ובקשתו בפיו: "הרי כבוד הרב לא יספיק להגיע עוד היום אל אכסנייתו בניו יורק. אולי יואיל כבודו לסור אל קהילתי המכובדת השוכנת במרחק-מה, וישא אף בפניהם את נאומו המשובח, ואף שאיני סבור כי ניתן לקצור שם פירות רבים, בכל זאת לעולם אין לדעת".

רבי מאיר שפירא, שכל פרוטה היתה יקרה עבור מטרותו הקדושה והנאצלת, הסכים להתלוות אל הרבא"י. בדרכם, החל הרבא"י להסביר שהוא לא ממש התכוון שהרב יחזור על אותו נאום עצמו, אלא משהו דומה, "או איך אגדיר זאת לכבודו, משהוא קליל. שכן בני קהילתי, אינם מבינים הרבה בעניני הדת ו...".

הרבא"י נתקע במבוכה, ורבי מאיר שפירא, בעל המידות המופלאות, שחש במצוקתו, הרגיעו שהכל יעבור כשורה. "פרשת השבוע הם יודעים?" שאל ראש הישיבה. "זה רעיון מצויין" נענה הרבא"י בהתלהבות, "יספר להם כבודו על פרשת השבוע". ורגש של נחיתות אפף אותו, כיצד לא הגה בעצמו את הרעיון הנפלא הזה שיכול לספק לו חומר לדרשות אין סוף?...

דברי תורה ואזכה יהודים אלו במצווה.

"כבודו, בבקשה!" הכריז הנשיא, וראש הישיבה עשה את דרכו אל דוכן הנואמים. באותו שבוע קראו בבתי הכנסיות את פרשת שמות, והוא החליט לאלפם בינה ולספר להם על משה רבינו. הרב החל לספר על מצוקותיהם של היהודים במצרים וכיצד התאכזרו אליהם המצרים. "את התינוקות שלנו", אמר ברגש ליהודים ששמעו זאת לראשונה בחייהם, "של הסבא והסבתא שלנו, הם היו לוקחים מיד לאחר לידתם וזורקים במימי היאור".

בפאתוס רב המשיך הגאון בנאומו, ובכח כשרונו הנדיר תיאר בפני בני הקהילה ההמומים כיצד עמדו האמהות הבוכיות על שפת היאור וחזו במו עיניהן איך העוללים הרכים, שזה עתה יצאו לאוויר העולם, מנופפים נואשות בידיהם הזעירות, רגעים מספר לפני שהם משיבים את נשמתם למי שאמר והיה העולם.

בשורה הראשונה ישבו אב ובנו. האב, גביר גדול, הביא עמו לערב זה גם את בנו המבוגר, בחור מגודל. כעת הוא כבר הצטער על כך. הבן לפת בעוצמה את ידו של אביו ובזעם עצור לחש לו: "אני לא מבין למה הנשיא שלנו, נשיא ארצות הברית, שלרשותו עומדים צבא אדיר ונשק משוכלל, לא יכול היה למנוע מקרים אכזריים כאלו". האב הנבוך, שלראשונה בחייו שמע על המקרים הנוראים הללו, לא ידע מה להשיב לבנו שהמשיך לשבת מרותק לדבריו של הגאון.

מיודענו הרבאיי עשה מאמצים כבירים כדי לא לפרוץ בצחוק כשראה את הבחור מנפנף מידי פעם בידיו כאילו הוא בעצמו עומד

לשקוע במימי היאור. רבי מאיר שפירא העביר את מטפחתו על מצחו חרוש הקמטים, ועבר לתאר את נס הצלתו של משה רבינו מן היאור, שלבסוף נשלח ע"י הקב"ה לגאול את בני ישראל מארץ מצרים. "דעו נא לכם יהודים יקרים", קרא בהתרגשות, "במזרח אירופה טובע עם ישראל בים של לחץ ודחקות. בחלקכם נפלה האפשרות להציל ילדים יהודים, שמהם יגדלו גדולים וצדיקים כמשה רבינו בשעתו".

הנאום הסתיים, ורבי מאיר שפירא סבב בין הקהל שלחץ את ידיו בחמימות, כאשר לימינו צועד נשיא הקהילה שנתן לו הסברים קצרים על כל אחד מהמתפללים. אחריהם נשרך הרבאיי שלא ידע את נפשו מרוב התלהבות, וטרח לציין באזני כל מי שהסכים לשמוע אותו, שהוא הוא זה שהביא את הנואם המבריק. לפתע ראה הגאון את הצעיר ההוא מצביע עליו ולוחש לאביו:

"אבא, אבא, באמת זרקו אותו ליאור, לתוך הנהר?"

האב הנהן בראשו במרץ רב. "הרי שמענו זאת במו אזנינו". "והוא הוציא את בני ישראל ממצרים?" שאל הבן החכם. "כן, כן, כבר אמרתי לך".

"נו, אז מן הראוי שתתן לו תרומה הגונה אבא, לא כן?". וכך היה.

כשהיה רבי מאיר שפירא זצ"ל מסיים את סיפורו, הבינו שומעי לקחו את המסר הנפלא, שאם נגזר משמים שהערב יצליח ויכנס סכום כסף לקופת הישיבה, הדבר יקרה.

(מאורות הדף היומי)

יומא דהילולא

בזמן הסעודה, כשהמהר"ם רצה לשאת את דבריו היה שם רעש גדול מכל האורחים, והרב לא היה יכול לפתוח את נאומו. לפתע הוציא המהר"ם צעקה מפיו...

ליומא דהילולא של מרן הגאון הגדול המהר"ם שפירא, רבי יהודה מאיר בן רבי יעקב שמשון שפירא זצוק"ל, ראש ישיבת חכמי לובלין ומייסד הדף היומי - ז' חשוון תרצ"ד

התורה שבערה בו לא נתנה לו מנוח. כך הוא ישב והגה בתורה משוש ליבו, ולא הסתכל כלל על צרכי גופו. לפתע נכנס אחד מהתלמידים הקשישים, נגש אליהם ואמר: "הרב התקשר הרגע, וציוה שעליכם לאכול ולא לצום כלל..."

סיפור נוסף סיפר הגאון רבי יצחק זצ"ל על מסירותו של הרב. היה תלמיד אחד בשם יעקב יצחק בלומנקרנץ מרדומסק, שהיה מהתלמידים המובחרים בישיבה, וחביב על הרב כבבת עינו. יום אחד חלה הבחור במחלה מסוכנת. הרב לא חסך עמל, הוא הביא רופאים וקנה תרופות, אך ללא הועיל, התלמיד שבק חיים לא עליכם. הרב שהיה נוכח בהלוויה התייפח בבכי תמרורים כשהוא מספיד את תלמידו החביב עליו, וכשחזר מהלוויה יצאו הבחורים

הגאון הגדול רבי יצחק פלקסר זצ"ל ראש ישיבת שפת אמת, היה אחד מגדולי תלמידיו של המהר"ם שפירא בישיבת חכמי לובלין, ותמיד היה מספר בערגה על מסירותו של הרב הגדול לתלמידו, כרחמי אב על בנו.

בקיץ הראשון כשרבי יצחק התקבל לישיבה, הוא ישב בשבעה עשר בתמוז בהיכל הישיבה ושקד על התורה בהתמדה יחד עם חבר נוסף. ראש הישיבה המהר"ם שפירא שהה באותה עת בעיירת מרפא לצרכי בריאות, אך כל מעייניו היו נתונים לתלמידו היקרים כשהוא אינו שוכח מהם לרגע.

הבחור יצחק היה אז לאחר לימוד של כמה שנים בישיבות של וורשא ללא תזונה ראויה, והוא היה רזה וחלוש כח, אך אהבת

להקביל את פניו בחצר הישיבה.

"אני שמתי לב שעניו של הרב היו נפוחות ואדומות מבכי", סיפר הגאון רבי יצחק, "עצב נורא היה שפוך על פניו, אולם ברגע שראה את תלמידיו, מיד הסתיר את יגונו כדי לא להעציב חס וחלילה את הבחורים היקרים, הוא השתדל בכוחות על אנושיים להעלים את צערו, ובחיוך התמידי שלו הוא קיבל את פניהם באהבה וחבה כדרכו.

הגאון הצדיק רבי יהוד'לה הורוביץ מדז'יקוב זצוק"ל היה מספר שהוא היה נוכח בישיבת חכמי לובלין בסיום הש"ס הראשון

שהיה בשנת תרצ"א. המהר"ם עשה אז מסיבה ענקית, והרבה אורחים הגיעו מכל קצוות הארץ. בזמן הסעודה, כשהמהר"ם רצה לשאת את דבריו היה שם רעש גדול מכל האורחים, והרב לא היה יכול לפתוח את נאומו.

לפתע הוציא המהר"ם צעקה מפיו: "דרך ארץ לבני הישיבה!", ובאותו רגע הושלך הס. דממה מוחלטת שררה בהיכל הישיבה עד שהיה אפשר לשמוע את קול מעופו של הזבוב, ואז התחיל הגאון את נאומו...

(מתיקות הדף היומי)

סגולות וישועות

רבינו האר"י הק' זי"ע אומר, שמפתח ההצלחה, הבריאות, הפרנסה וכל שאר הדברים הטובים, נמצא ב...

הרה"ג רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב-לייקווד על סוד ההצלחה

שפרסם את הדברים שנכתבו באותו עלון, וכך כתוב שם: רבינו האר"י הק' זי"ע אומר, שמפתח ההצלחה והבריאות והפרנסה וכל שאר הדברים הטובים של האדם נמצאים אצל אביו, וככל שהאדם מכבד את הוריו יותר, כך הוא יהיה מוצלח ומבורך הרבה יותר, וההיפך ג"כ. ורבי דוד אבוחצירה שליט"א אמר לאחד הרבנים, שתשעים אחוז של האנשים שבאים אליו עם צרות, זה בגלל חוסר כיבוד אב ואם... (ואח"כ הביא שם סיפור נפלא בענין זה). אומר לי האיש הזה: הרי ידוע גודל זהירותו של הרבי שליט"א במצות "כיבוד אב", וכידוע עד כמה שהיה מתמסר ומטפל באביו הגה"ק מסקולען זי"ע, ובפרט בשנותיו האחרונות, שהרבי זי"ע היה חלש ולא היה בקו הבריאות, שאז התמסר אליו במסירות נפש כל תתואר עשרים וארבע שעות ביממה בלב ונפש ממש. וזהו סוד הצלחתו!!

(נועם שיח נח תשפ"ב)

בשבת קודש פרשת נצבים העעל"ט, בשהותי בירושלים עיה"ק, זכיתי להשתתף בשולחנו הטהור של כ"ק האדמו"ר מסקולען-ירושלים שליט"א. לאחר הטיש, אמרתי לכמה אנשים שעמדו לידי, שהנני מתפעל מאוד מהצלחתו הגדולה של הרבי שליט"א להקים ממלכה כזאת של תורה חסידות ויראת שמים, כי הרי הרבי לא קיבל לידיו מאביו הרה"ק מסקולען זי"ע "חסידות מוכנה", או ישיבה עם בחורים, או כוללי אברכים וכדו'. הרבי הגיע כאן מאמריקא, והתחיל לבנות את ה"הויף" מן היסודות, וב"ה שמאות חסידים עומדים בדביקות ומתרוממים ומתעלים בעריכת שולחנו עד לשעות המאוחרות של ליל שב"ק.

היה שם אחד (הרה"ח ר' יצחק אלימלך וויינבערגער שליט"א) ששמע את דבריי, ואמר לי: "אני אגלה לך את הסוד של הצלחת הרבי". ואז הוציא מהכיס איזה עלון שאף פעם לא ראיתי - בשם "לא נפסיק את השמחה" - הוא נתן לי את העלון, וביקש ממני

השו"ת היומי

מציאת אשה - לבעלה או לצדקה?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

באותו מקום. אמרתי לה שאני מסופק אם זה נפל ממני וע"פ הלכה הרי זה שלה כדין מוצא אבדה שאין בה סימן. אמרה לי

שאלה: הלכתי ברחוב ועברה אשה ומצאה שטר של מאה שקלים, ואמרה לי שכנראה זה נפל ממני כיון שאני עברתי עכשיו

לצדקה.

והטעם, שמתוך דבריה נראה שאינה בקיאה בהלכות אבידה וסבורה שיש מצוה להשיב דבר שאין בו סימן או עכ"פ לתת לצדקה, א"כ ודאי לא נתכוונה לזכות לעצמה. אלא שיש לדון ע"פ המבואר בקצוה"ח (סי' ר' וסי' רס"ט) שניתן לזכות בהפקר לצדקה גם כשאינו רוצה לזכות לעצמו, א"כ קנתה בקנין יד לעצמה. אכן נראה שלא היתה לה החלטה לתת לצדקה ורק נתנה לו בתקוה שיתן לצדקה אם אינו שלו, ומסתבר שלא היתה כוונת הקנאה לצדקה. לכן נראה שיכול לטול לעצמו כדין המוצא דבר שאין בו סימן.

שהיא בלאו הכי היתה נותנת את האבדה לצדקה, לכן היא מוסרת לי, ואם זה שלי אקח לעצמי ואם לא - אתן לצדקה, והלכה משם. כעת נתעוררתי, שלפי ההלכה מציאת אשה לבעלה, וכיון שע"פ הלכה דבר שאין בו סימן שייך למוצא, יוצא שבעלה זכה בזה, ויתכן שהוא לא מסכים לתת כזה סכום לצדקה, א"כ אולי מוטל עלי לחפש מי הוא בעל האשה הזאת ולהשיב לו את הכסף. מצד שני, כיון שרצתה לתת לצדקה יתכן שיש כאן נדרי צדקה ואני מחוייב לתת לצדקה ע"פ דיבורה.

בקיצור, מי הוא בעל המאה, בעלה או קופת הצדקה?

תשובה: יכול ליטול את הכסף לעצמו ואינו מחוייב לתת

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

מה חמור יותר - לשון הרע בסתר או לשון הרע בפניו?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

בפני הנידון, מוכח מכך שבאמת לא משתמע מדבריו כל גנות, ולכן מותר. אולם דיבור שבועאי משתמע ממנו גנות, ואפילו רק אבק לשון הרע, ודאי שאסור לאומרו גם אם היה מוכן לאומרו בפניו של הנידון.

בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מביאים בזה מקובץ 'מרפא לשון', שאם בדבריו ובתנועותיו לא משתמע לגנאי, רק משער שהשומעים יפרשו את הדברים לגנאי מחמת תכונת הביקורת שבהם, אסור, וכמו שכתב ה'חפץ חיים' בהלכות רכילות שאסור לספר לאיש נרגן [שמטבעו רואה כל דבר לחובה], וכתב שהסכים על כך הגרש"ז אויערבך.

ואמנם, אם בדבריו ותנועותיו לא משמע לגנאי וגם אין לו לחשוש שיבינו השומעים לגנאי, ולבסוף פירשוהו לגנאי, הביא בשם הגר"ש הומינר שלא נתנה תורה למלאכי השרת ואין לו לחוש למה שקרה לבסוף, וכן מעשים בכל יום שאחד מספר סיפור או הלכה ויש מי ששומע באופן שונה מהאמת ומכוונת המספר, ואין לומר שהמספר עבר מחמת כך על איסור לשה"ר, וכתב שכן הסכים הגרש"ז אויערבך.

בסדר הלימוד היומי ב'חפץ חיים' מתחילים היום כלל ג' מהלכות לשון הרע. בסעיף א' דן החפץ חיים בהבדלים שבין לשון הרע הנאמר בסתר ובין לשון הרע הנאמר בפניו של האדם שעליו נסובים הדברים.

לשון הרע שלא בפניו - כאשר המספר מקפיד לספר בסתר ואינו חפץ שיתגלו הדברים לאותו פלוני - חמור יותר, משום שאז עובר המספר על "ארור מכה רעהו בסתר". מאידך, בלשון הרע הנאמר בפניו יש גם כן צד של חומרא, בכך שהמספר מלביש עצמו במידת העזות והחוצפה, והוא מעורר יותר מדנים על ידי זה, וכמה פעמים מגיעים על ידי כך להלבנת פנים.

בהמשך לדברים אלו, בסעיף ב' עוסק ה'חפץ חיים' בסיפור לשון הרע "באפי מרה" - כלומר בפניו של האדם שעליו מדברים. מצינו בחז"ל היתר לדבר באופן של 'אפי מרה', והחפץ חיים מסביר בסעיף זה כי ההיתר שייך רק לגבי אבק לשון הרע. דהיינו, דיבור שיש לו שתי משמעויות, לגנות ושלא לגנות, והדבר תלוי בצורת האמירה, בתנועות המספר וכדומה - על כך נאמר, שאם מספר זאת באופן ובצורה שכדוגמתם היה מוכן לומר זאת גם

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

להתעלות בהדרגה ולא לקפוץ מיד חמישים אמה כמו זרש

ראש השנה דף ד

תפשת מרובה לא תפשת תפשת מועט תפשת

בית חדש ועשית מעקה לגגך' (שם), שאם קיבל האדם איזו התעוררות חדשה והתעלה על ידה בעבודתו, אזי מחובתו לעשות 'מעקה וגדר', דהיינו שיעלה בהדרגה ולא יותר מדאי, וזה הגדר שעליו לעשות לעצמו, כי אם תפשת מרובה לא תפשת ועלול הנופל ליפול ממנו. וכן אמרו חכמי המוסר, שרק זרש הרשעה קפצה במדריגות ואמרה (אסתר ה יד) 'יעשו עץ גבוה חמשים אמה', ואכן נפל המן על ידי עץ זה שתלו אותו עליו, אולם בני ישראל א-ל חי יודעים לעלות ממדריגה למדריגה שלב אחר שלב, ואז מובטח להם שיראו הצלחה בפעלם.

(באר הפרשה)

רש"י במסכת סוכה (ה. ד"ה תפשת מרובה) מפרש את מאמר הגמרא 'תפשת מרובה לא תפשת תפשת מועט תפשת', שכל דבר שמשמעו מרובה ומועט, אם תפשת את המועט - יפה תפשת, כיון שפחות מכך לא משמע, ואם ימצא שהיה לך לתפוס המרובה - הרי הוסיפו לך, ולא נטלו ממה שבידך כלום. אך אם תפשת המרובה - לא תפשת, שאתה נראה כשקרן בדבריך, ושמא המועט יש לך לתפוס ואתה הרבית לתפוס - חסרו לך ממה שבידך, והיינו לא תפשת, אבל כשתפוש המועט, אם יוסיפו - טוב, ואם לאו - מה שתפשת תפשת, ומשל הוא.

החתם סופר בפרשת כי תצא (דברים כב ח ד"ה כי תבנה) מפרש על דרך הדרוש: ואומר שמה שציוותה תורה 'כי תבנה

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

איזה צבע נחשב כ'שינוי מראה' ופוסל את האתרוג?

שהקלו לגמרי. (ויש לבדוק מראה לבן במקום בו אור השמש אינו גורם להלבנת המראה; אך למעשה, שינוי צבע ללבן, אינו מצוי בימינו). צבע אפור, כעין צבע העפר, כשר. צבע חום, כקליפת הערמונים או כצבע הקפה, כשר. צבע כחול, כשר, אך כחול כהה הדומה לשחור, יתכן שפסול, כדין נוטה לשחור, הנ"ל. וצבע אדום, נחלקו הפוסקים בדינו.

[שו"ע תרמח, יב, משנ"ב מה, ושעה"צ נו; ביאורים ומוספים דרשו, 83]

שינוי בצבע האתרוג, שהתהווה ב'חוטמו' של האתרוג, דהיינו, מתחילת נקודת השיפוע ומעלה; או שהתהווה על פני רוב שטח האתרוג - פוסל את האתרוג. פסול זה, מכונה 'שינוי מראה'.

ואין שינוי מראה פוסל, אלא בצבעים מסוימים: שחור, לבן, וכן כל צבע הנוטה לשחור. וצבע הנוטה ללבן - יש שכתב להחמיר בו ביום הראשון של סוכות, שבו המצוה היא מדאורייתא; ויש

מהו הגודל של 'שינוי מראה' הפוסל את האתרוג כשהוא מופיע בחוטמו?

שהאתרוג קרוב לעין, אינו פוסל. ושינוי הנראה רק בעזרת זכוכית מגדלת, אינו פוסל. ועם זאת, מסופר כי החזון איש ראה את הגר"ח מבריסק בודק אתרוג בעזרת זכוכית מגדלת, ותמה על כך, והגר"ח הסביר, כי האתרוג כשר, אך יש מעלה בכך שהוא 'תמים' לחלוטין, והוא בודק אם זיכהו השי"ת בכך.

[משנ"ב תרמח, מו; ביאורים ומוספים דרשו, 85, בהרחבה ע"פ המקור]

בהמשך לאמור: 'שינוי מראה' ב'חוטם' האתרוג, פוסל בכל גודל שהוא. אולם, כאשר השינוי אינו ניכר מרוב קטנותו, ונדרשת התבוננות כדי לראותו, אינו פוסל.

והפוסקים ניסחו זאת בניסוחים שונים: יש שכתבו, שרק שינוי הנראה לרוב האנשים בהבטה ראשונית על האתרוג, פוסל. יש שכתבו, שרק שינוי הנראה גם כשהאתרוג רחוק מן העין, פוסל. ויש שכתבו, ששינוי שאינו ניכר ללא התבוננות אף בשעה

נקודות שחורות שנצמדו לאתרוג מחמת ריסוס חומר הדברה - האם הן פוסלות אותו?

של סוכות, בו המצוה היא מדאורייתא. והכתמים המכונים 'בלאט פלעק', או 'בלעטלאך', (כעין שריטות בגוון חום-אפור, שבעבר סברו כי הן מתהוות באתרוג מחמת נגיעת עלי העץ בַּפְּרִי, ולכן מכונות בשם זה: "בלאט" = עלה) - אינם פוסלים את האתרוג אף כשהם בולטים מעט, וגם כשהם מפוזרים לרוב על פני כולו.

[ביאורים ומוספים דרשו תרמח, 91-89]

נקודות שחורות שנצמדו לאתרוג על ידי גורם חיצוני, כגון ריסוס חומר הדברה וכדומה - אינן נחשבות ל'שינוי מראה' הפוסל את האתרוג. ויש שהורו, שאם הן נדבקו לאתרוג בראשית גדילתו, יש להחמיר לכתחילה.

וכתמים שהתהוו באתרוג מחמת משמוש הידים האוחזות בו - אינם פוסלים אותו; ויש שהורו, שאין להקל בכך ביום הראשון

* אתרוג שנוצרה בו 'חזזית', דהיינו כעין שלפוחית הבולטת על פני האתרוג - אם החזזית נוצרה ב'חוטם' האתרוג, או שהתפשטה על פני רוב שטח האתרוג משני צידי, הריהו פסול. וכמו כן, אתרוג שנוצרו בו שתיים שלוש חזזיות, אף אם שטחן מהווה מיעוט משטח האתרוג, אך הן מפוזרות על פני רוב שטחו, פסול.
* נחלקו הראשונים בנוגע להגדרת מקום החוטם, ולהלכה, מקום החוטם הוא מנקודת תחילת השיפוע שבאתרוג עד למעלה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מדוע אומרים 'ואני תפילתי' לפני קריאת התורה בתפילת מנחה של שבת?

ומטרתנו ביום הכיפורים היא לעורר את מידת הרחמים, ולא את מידת הדין.

ג. לא אומרים את הפיוט 'אין כאלקינו' לאחר תפילת מוסף - אשר למנהג חלק מבני אשכנז אינו נאמר אלא בשבת - משום שהמנהג לאומרו בשבת הוא כהשלמה ל'מאה ברכות', וביום הכיפורים נאמרים שבחים רבים במהלך התפילה, ואין צורך בהשלמה זו.

[שו"ע תרכב, א ר"ג, ומשנ"ב ב, ה רי"ב]

כמה ממנהגי התפילה הנהוגים בכל שבת, אינם נהוגים ביום הכיפורים שחל בשבת: א. לא אומרים לפני קריאת התורה בתפילת מנחה את הפסוק 'ואני תפילתי', משום שאמירה זו באה לבטא את מעלת ישראל, שלאחר אכילתם ושתייתם בשבת הם באים להתפלל, ואילו ביום הכיפורים אין אכילה ושתייה.
ב. למנהג בני אשכנז, לא אומרים את פסוקי 'צדקתך' לאחר תפילת מנחה, משום שבפסוקים אלו נאמר "מִשְׁפָּטָךְ תְּהוּם רַבָּה",

הלוח היומי

ז' בחשוון | יארצייט הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל

ביום זה בשנת תש"ב, אירע הרצח הנורא בפורט התשיעי בו נהרגו יותר מ-9000 יהודי גטו קובנא הי"ד, שנכלאו במקום ארור זה לאחר האקציה הגדולה בגטו.

יארצייט:

- תקס"ד/ב: רבי שמעון ב"ר אברהם דייטש/אשכנזי זצ"ל, אב"ד דוברומיל, בעל נחלת שמעון.
- תרכ"ו: רבי נתן דוד ב"ר ירחמיאל (מפשיסחא) רבינוביץ זצ"ל, האדמו"ר משידלובצא.
- תרס"ו: רבי ירחמיאל צבי ב"ר יעקב יצחק רבינוביץ זצ"ל, מביאלא-שעדליץ.
- תרע"ב: רבי צבי הירש ב"ר ישראל לבל זצ"ל, מטומשוב.
- תרע"ה: רבי דוד ב"ר שמעון שלמה גוטרמן זצ"ל, מסאווראן.
- תרצ"א: רבי יוסף יהודה לייב ב"ר מרדכי בלוך זצ"ל, אב"ד ור"י טעלז, בעל שיעורי דעת/הלכה ועוד.
- תרצ"ד: רבי יהודה מאיר (המהר"ם) ב"ר יעקב שמשון שפירא זצ"ל, מלובלין, ר"י חכמי לובלין, מייסד הדף היומי בש"ס.
- תש"ג: רבי חנוך העניך דב ב"ר יוסף דוד מאיער זצ"ל, מקרעצקי, בעל יד חנוך, עיר חנוך ועין חנוך.
- תשל"ד: רבי ישראל ב"ר צבי וולץ זצ"ל, אב"ד בבודפסט ומרבני י-ם, בעל שו"ת דברי ישראל וחק לישראל.

יארצייט הגאון רבי יהודה מאיר ב"ר יעקב שמשון שפירא מלובלין, מייסד ה"דף היומי" ור"י יח"ל

במה קינא האדמו"ר מצ'ורטקוב?

כאשר עשו הנחת אבן הפינה ליישיבת חכמי לובלין בראשות הג"ר מאיר שפירא מלובלין, היה נוכח שם עשיר גדול בשם רבי שמואל אייכנבוים שתרם את השטח הגדול שעליו נבנתה הישיבה. אמר לו האדמו"ר רבי ישראל מצ'ורטקוב: "איני מקנא על הקדשת המגרש שיש לך בה כבוד, אני מקנא במצוה שעשית קודם לכן בצנעה בלי פניות - זו שגררה את המצוה הזאת..."
(נצוצי אור המאיר [מהר"ם שפירא] עמ' לב)

נשתדל להתאמץ לקיים את המצוות לשם שמים ולא כדי להשיג כבוד ולמצוא חן בעיני בני אדם

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il